

תורת הרי"ף

ביאורים, פנינים, מוסרים וחיידושים משיעורי
האדמו"ר רבי יאשיהו פינמו שליט"א
לפרשת השבוע

פרשת שופטים

פרשת שופטים

"שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֶּן לָךְ בְּכֹל שְׁעָרֶיךָ"

האדם צריך לעבוד על עצמו שיהיה שופט ושוטר שדן את כולם לכף זכות

מתחילים שבוע חדש וחודש חדש, חודש הרחמים והסליחות זמן מרומם של דבקות עצומה בקב"ה, חשבנו להתחיל את השבוע הראשון של חודש אלול, את הימים הנשגבים האלה של הרחמים והסליחות ולומר יסוד גדול.

התורה הקדושה אומרת לנו בפרשת השבוע "שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֶּן לָךְ בְּכֹל שְׁעָרֶיךָ" שואלים רבותינו הקדושים הציווי הוא לכלל עם ישראל לשים שופטים ושוטרים וכל מילה מדוקדקת בתורה, אם כך היה צריך לומר "תתנו לכם" בלשון רבים מה הפירוש תתן לך בלשון יחיד?

אלא האדם צריך לדעת שאם הוא שופט את העולם לכף זכות, הקב"ה שופט אותו גם לכף זכות. אם האדם שופט את העולם לכף חובה, הקב"ה שופט גם אותו לכף חובה. הקב"ה שופט את האדם על פי איך שהוא שופט את העולם, אם האדם חושב חיובי וטוב על כולם, מזכה את כולם אז גם הקב"ה חושב עליו טוב ומשפיע עליו טוב והחיים מתנהלים איתו על מי מנוחות. אבל אם האדם שופט ודן את העולם לכף חובה וחושב רק רע כלפי העולם, אז גם הקב"ה דן ושופט אותו לכף חובה והדברים אצלו בצורה קשה ביותר.

האדם צריך לעבוד על עצמו יום יום ורגע רגע שכל מה שרואה בעולם ידון את כולם לכף זכות ואם כך יעשה גם החיים שלו יהיו לכף זכות. ככל שהאדם יותר קשה וחושב שלילי על הסביבה, כך הוא יותר סוגר על עצמו שהחיים שלו והעולם שלו יהיו שליליים ביותר איתו. ככל שהאדם יותר מבין את העולם וחושב עליהם בצורה נוחה שכולם בסדר, כך הקב"ה דן ושופט את האדם לכף זכות.

בוודאי בימים האלה חודש הרחמים והסליחות לפני יום המשפט והדין, כמה האדם צריך להשתדל לחשוב בכל כוחו טוב על כל העולם ולהפסיק לחיות בחיי השקר שחיים בהם. החיים שמראים בפנים שמיטיבים עם כולם ומסתכלים טוב על כולם, כביכול ידידים של כולם אבל בלב חושבים על אחרים מחשבות רעות ולא טובות. נתחיל לחשוב חיובי על הדברים ולהבין את השני, האדם רואה רק מה שקרוב אצל עצמו, איפה מסתדר לו ואיפה נוח לו, אדם שעשה לו דבר ופגע בו הוא רשע ולא הגון, כמה עושים לו וכמה פוגעים בו, האדם שופט את כולם לכף חובה.

האדם צריך לנסות ולהסתכל על הצד של השני, שאולי הוא טועה במעשים שלו, אולי הוא חושב מחשבה לא נכונה על החיים שלו ועליו להסתכל ולדון את כל העולם לכף זכות ולא לכף חובה. כשהאדם דן את כל העולם לחובה, הוא סוגר ומעבה את עצמו עם דינים ואז שום דבר לא הולך כי הכל מסביבו דינים שזה הדבר הקשה ביותר.

אבל ברגע שהאדם דן את העולם לכף זכות וחושב עליו לכף זכות ומנסה להבין את האחרים לכף זכות, כך גם הקב"ה מתנהג איתו ושופט אותו. והבאנו מספר פעמים את הגמרא שמספרת (שבת קכז:): על הפועל מהגליל העליון שבא לעבוד אצל אדם עשיר בדרום לפרנס את משפחתו. הגמרא אומרת שאותו פועל עבד שלוש שנים ובכל פעם שהגיע זמן התשלום, הוא אמר לבעל הבית שהיה תנא גדול שלא ישלם לו וישמור לו את הכסף לסוף השנה שהוא יסיים לעבוד וילך לביתו שיתן לו את הכסף, כך במשך שלוש שנים, אכל מה שצריך ושומר את הכסף אצל בעל הבית.

אחרי השלוש שנים בערב יום כיפור בא הפועל לבעל הבית ואמר לו שהחליט ללכת למשפחה שלו ושיתן לו את הכסף שעבד שלוש שנים, אמר לו אותו בעל הבית שאין לו כסף לתת לו. אמר לו הפועל שיתן לו פירות שיהיה למשפחה שלו, אמר לו שאין לו. אמר לו הפועל שיתן לו קרקע שיוכל למשכן אותה ולקבל כסף, אמר לו שאין לו. אמר לו שיתן

בהמה, שיתן כרים וכסתות, אמר לו בעל הבית שאין לו כלום. אומרת הגמרא לקח הפועל את כליו והלך לביתו בפחי נפש.

אחרי החג בסוכות בא אותו בעל הבית עם שלושה חמורים מלאים באוכל ומשתה ודברים טובים, שילם לו את כספו ושמח איתו שמחה גדולה. אז שאל את הפועל מתי שביקש כסף וענה לו שאין, מה חשד אותו ומה דן אותו? ענה לו הפועל שלא חשד אותו בכלום וחשב שאולי באה לו עיסקה גדולה וכל הכסף המזומן שיש לו נתן לעיסקה ואין לו במה לשלם לפועל. המשיך ושאל אותו מתי שביקש בהמה וענה שאין לו במה חשדת אותי, אמר לו רבי עקיבא שלא חשד אותו בכלום, אלא חשב שאולי היא מוחכרת בידי אחרים. אחרי ששאל אותו כך בעל הבית על כל מה שביקש הפועל מה חשד בו ומה דן אותו אחרי שעבד שלוש שנים ולא קיבל כלום ואמר לו הפועל שלא חשד בו בכלום והלב שלו היה נקי איתו, עמד אותו בעל הבית ואמר כשם שלא דן אותו לכף חובה ודן אותו לכף זכות, כך המקום ידין אותו לזכות.

אומרים רבותינו הקדושים שאותו פועל הוא רבי עקיבא ובאותו זמן היה עם הארץ וכמו שהגמרא אומרת (פסחים מט:): שהיה אומר מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור, רבי עקיבא היה מסובב בדינים שסגרו אותו כי היה בעל נשמה רמה וקדושה כדי שלא יכל להגיע ולעלות לשום מקום. אבל ברגע שעמד ודן את אותו בעל הבית לכף זכות ולא חשב עליו שהוא לא משלם לו כי הוא מתנהג איתו לא בהגינות אלא דן אותו לכף זכות בלב שלם ונקי, באותו רגע זכה רבי עקיבא לכל הגדולות שזכה וכל הדברים הקשים שהיו עוטפים את רבי עקיבא נפרצו וירדו, היה על רבי עקיבא לימוד זכות גדול בשמיים ומשם זכה לעלות להיות רבי עקיבא המאור הגדול של עם ישראל.

לכל אדם יש רגעים משמעותיים בחיים שבו יכול לדון את השני לכף חובה, למה אמר כך או עשה כך, אבל אם האדם יודע להתגבר על עצמו ולהפוך את הכל שידון לכף זכות, האדם יכול לזכות להוריד את כל המזיקים

והמקטרגים מעליו ולהגיע למקומות הגבוהים והעצומים שאין להם שני.

אחד הדברים המיוחדים בעבודה של חודש אלול זה יום הדין, יום המשפט. כל יום הקב"ה שופט את האדם ומסדר חבילות חבילות את המשפט של האדם, אם האדם ישב וידון את כולם לכף זכות ויחשוב על עצמו שהוא טעה בראיה שלו על האנשים, במחשבות השליליות שלו על העולם שכולם לא טובים וכולם לא בסדר, כולם שקרנים וגנבים, כולם עושים דברים לא טובים, זו ראייה מוטעת שהאדם גורם להביא על עצמו את כל הדברים הקשים והרעים שיש בעולם.

לכן התורה הקדושה אומרת "שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ" שהאדם יהיה שופט והאדם יהיה שוטר בצורה קדושה ונקייה, בצורה הגונה וישרה, שלא ידון את חברו לכף זכות. אנשים מבקשים ומחפשים עצות איך להתכונן ליום הדין ואיך להכין את עצמם

לחודש הרחמים והסליחות, הדבר הראשון שהאדם יעשה זה לדון את כולם לכף זכות.

אחד הדברים הראשונים שנקבל בחודש אלול זה לראות את כולם לכף זכות, לחשוב על כולם בצורה חיובית ולהפסיק לחשוב על אנשים בצורה שלילית ולדון את החברים, את ההורים, את המשפחה, את השותפים את כל העולם לכף זכות, ברגע שכך נעשה גם הקב"ה ידון אותנו לכף זכות וכבר נכנסנו לחודש אלול בכף זכות. והאדם צריך לא רק לומר את זה לרגע ואז לשכוח מזה, אלא להרהר את זה כל הזמן ולחקוק את זה חזק בלב שלו ולשים מול עיניו שהוא שופט שדן לכף זכות ואם ידון את כולם לכף זכות כך גם הקב"ה ידון אותו לכף זכות.

"שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שַׁעֲרֶיךָ"

האדם צריך לשים שופטים ושוטרים
בשערים שלו

רבותינו הקדושים אומרים שפרשת שופטים תמיד יוצאת בחודש אלול, "שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים

תָּתֵן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ" וידוע שיש שבעה שערים להכניס דבר לגוף של האדם, שתי עיניים, שתי אוזניים, שתי נחיריים ופה. אדם בעיניים רואה זה שני שערים להיכנס, מה שהאדם רואה נכנס לתוכו הרי ראייה זה לא דבר סתם. האר"י הקדוש אומר לא רק יין שנגע בו גוי הוא יין נסך שאסור לשתותו, אלא אפילו יין שגוי רק הסתכל עליו כבר נהיה יין נסך, כך על פי הקבלה יש בזה פגם של יין נסך.

אנשים חושבים שלראיה אין כלום, אז מה אם אדם ראה זה לא בדיוק זה כן בדיוק, אבל לראיה יש כוח חזק ביותר. כך גם מתי שהאדם מסתכל על דברים קדושים, הוא מכניס אותם בשערים של העיניים לתוך הנשמה שלו, אדם מסתכל על ספר תורה, מסתכל על צדיק "וְהָיוּ עֵינֶיךָ רְאוּת אֶת מוֹרֶיךָ" (ישעיה ל, כ) זה פתח לתוך הנשמה של האדם.

שני פתחים נוספים הם האוזניים, אדם ששומע תורה מכניס בתוכו קדושה, אדם ששומע לשון הרע מכניס בתוכו רעל וטומאה. הפתח של הפה, אדם מכניס בפה אוכל כשר

או בסעודת מצוה הוא מקדש את עצמו, אוכל דברים לא טובים הוא מטמא את עצמו, מדבר לשון הרע הוא מטמא את עצמו וכשמדבר דברי תורה הוא מקדש את עצמו. הנחיריים של האדם כשאדם מריח דברים של קדושה הוא מרומם את עצמו, שני הנחיריים של האדם גם מסמנים כעס "עֵלָה עֵשֶׁן בְּאָפוֹ" (תהלים יח, ט) כי הכעס יוצא מהאף שלו.

אם כך יש שבעה שערים לאדם להכניס טוב ורע לתוך האדם וזה מה שאומרים בתפילה ביום כיפור שהכהן גדול היה מזה את הדם אחד למעלה ושבע למטה, אחד למעלה זה יצר הטוב ושבע למטה זה השבעה שערים. אם האדם נמצא בשבעה שערים האלה בקדושה הוא עולה למעלה גבוהה ביותר ואם לא נמצא בקדושה בהם הוא יורד למדרגה הנמוכה ביותר.

זה מה שאומרת התורה "שִׁפְטִים וְשִׁטְרִים תִּתֶּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ" האדם צריך לשים שופטים ושוטרים בשבעה שערים האלה, לשמור על

העיניים, לשמור על האוזניים, לשמור על הנחיריים והפה. אם שם ישים האדם את השופטים והשוטרים תהיה לו סיעתא דשמיא. אם שם האדם פגום פותח את הדלת ולא שם את השופטים והשוטרים משאיר חלל, כל הרע נכנס בפנים.

אם האדם סוגר את הכל ולא נותן פתח ליצר הרע הוא שולט על היצר הרע ושולט על הכל, אבל ברגע שיש משהו פתוח נגרם חורבן גדול שאין לו שני.

מתי שדבר שלם יש לו כוח, מתי שאדם פגום אין לו כוח והוא מאבד את הכוח שלו. תפוח כל עוד הוא שלם, הוא יכול להיות לאורך זמן שלם ולא להרקיב, ברגע שיש בו חתיכה קטנה פגומה הוא מרקיב מהר. מתי שאדם שלם יש בו טוב ומתי שדבר פגום הוא מהר מתקלקל. לכן האדם צריך לשים את השופטים והשוטרים בשערים שלו שלא יהיה בו פגם ואפילו הקטן ביותר בתוכו.

**"וְהָיָה כְּשֶׁבַתוֹ עַל כֶּסֶף מִמְּלַכְתּוֹ וְכָתַב לוֹ אֶת
מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת עַל סֵפֶר"**

האדם צריך להתנהג בחייו בשתי הנהגות
כנגד שני ספרי התורה שנמצאים אצל
המלך

נכנסים לחודש אלול, חודש אלול הוא
זמן שבו צריך להסתכל ולהתבונן בכל השנה
שעברה ולא רק בשנה שעברה אלא על כל
החיים שעברו, להסתכל על מה שיקרה
קדימה, לדבק את עצמנו בקב"ה וליישר את
דרכנו ואורחותינו. בע"ה שהזמן הזה המיוחד
של חודש אלול יעבור על כולם לטובה ולברכה,
לישועה ולהצלחה לסיעתא דשמייא גדולה
ונגיע לראש השנה ככלי קיבול שהברכה תוכל
לחול בתוכו והקב"ה ימתק מעלינו גזירות
קשות ויגזור עלינו גזירות טובות.

בפרשת השבוע התורה הקדושה אומרת לנו
ציווי מיוחד "כִּי תֵבֵא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ
נָתַן לָךְ וּיְרַשְׁתָּהּ וַיִּשְׁבְּתָהּ בָּהּ וְאָמַרְתָּ אֲשִׁימָה עֲלֵי
מֶלֶךְ כָּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבֹתַי. שׁוֹם תִּשִּׂים עֲלֶיךָ

מֶלֶךְ אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ בּוֹ.. וְהָיָה כְּשִׁבְתוֹ עַל כִּסֵּא מִמְּלַכְתּוֹ וְכָתַב לוֹ אֶת מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת עַל סֵפֶר מַלְפָּנַי הַכְּהֹנִים הַלְוִיִּם. וְהִיְתָה עִמּוֹ וְקָרָא בּוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו לְמַעַן יִלְמַד לִירְאָה אֶת ה' אֱלֹהָיו לְשָׁמֹר אֶת כָּל דְּבַרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְאֶת הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לַעֲשׂוֹתָם. לְבַלְתִּי רוּם לִבְכוֹ מֵאֲחָיו וּלְבַלְתִּי סוּר מִן הַמִּצְוָה יְמִין וּשְׂמֹאל לְמַעַן יֵאָרֶיךָ יְמֵים עַל מִמְּלַכְתּוֹ הוּא וּבְנָיו בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל". ורש"י במקום אומר את משנה התורה - שתי ספרי תורות, אחת שהיא מונחת בבית גנזיו ואחת שנכנסת ויוצאת עמו.

ידוע יסוד גדול שצריך לחדד ולומר בכל פעם שלומדים תורה, מתי שקוראים את הפסוקים של התורה הקדושה, הפסוקים מקדשים את הנפש ומטהרים אותה. כמו להבדיל אם מכניסים דבר לתוך חדר שבו יש חומרים שמנקים את הדבר שמכניסים, כך על ידי הקריאה בתנ"ך מזככים את הנפש שלנו. ודבר נוסף, כל אות בתורה הקדושה היא צינור לשמיים וכל אות שאדם קורא בתורה, הוא משתמש בצינור שהקב"ה נתן מהשמיים

לארץ באותה אות. אדם קרא "בראשית ברא אלוקים" לכל אות יש צינור, לאות ב', לאות ר' כל אות היא צינור ושפע מהקב"ה והאדם לא יודע באיזו אות ובאיזה פסוק השפע שלו נמצא, שרק יקרא וילמד את זה ומשם ירד לו השם מהשמיים.

כך גם לכל יהודי יש את האות שלו בתורה הקדושה ומתי שהיהודי מגיע לקרוא את האות שלו בתורה, הוא מזכך ומטהר ומגיע להשגות גבוהות ונשגבות בנפש שלו. כל קריאה של פסוקים בתורה מעוררת רחמים, שפע, הצלחה וישועה, דברים גדולים מהשמיים לארץ. לכן אדם צריך להקפיד בכל פעם שיש לו זמן פנוי לפתוח מהתנ"ך וללמוד בו, וכל פעם שצריך לומר פסוק יאמר אותו בשלימות כמו שנאמר בתורה, כי כך הוא יונק ולוקח כוח מהשמיים ומשפיע על ידי זה שפע רב מכל העולמות.

אם כך בתורה יש לנו חוקים דינים ומשפטים, יש דברים שנוגעים עוד לימינו ויש דברים שנוגעים לפעם כמו המצוה של המלכת מלך

או המצוה של עגלה ערופה. אין לנו היום את עניין המצוות האלו, אבל בכל אופן מתי שהאדם קורא אותן בתורה ומתבונן באותן מצוות, מנסה להבין את העומק שלהן לדרוש ולחדש בהן חידושים, אז הוא מקיים בשמיים את המצוה הזו. עכשיו שדורשים ומבארים את מצוות המלכת המלך, דבר ראשון מורידים מהשמיים את כל השפע של הפסוק.

דבר שני אולי השורש של אחד מהאנשים שלומדים באותיות האלו ובזכות זה הוא התחזק. דבר שלישי מחזקים את הנפש של כל אחד ודבר נוסף מתי שלומדים ומפלפלים באותה מצוה נחשב כמו שקיימנו את אותה מצוה. "וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפִיתֵינוּ" (הושע יד, ג) מתי שבשפתיים שלנו אנחנו מדברים על מצוה מסויימת, בשמיים מעלה עלינו הכתוב כאילו קיימנו את אותה מצוה.

פה התורה מצווה אותנו מתי שבני ישראל גיעו למקום של השקט ובטח, למנות להם מלך. והתורה מצווה את המלך לכתוב לו שני

ספרי תורה, תורה אחת שתהיה בחוץ במקומות הגלויים ותורה שניה שתהיה בבית גנזיו, בבית במקומות הפרטיים שלו. נבוא ונשאל כל מצוה האדם צריך לנסות לפרש אותה עליו וכך לנסות לקיים אותה, אם כך איך אנחנו יכולים לדרוש ולקיים את המצוה הזו אצלנו בזמן הזה?

אז אפשר לפרש ולומר כך, ראשית כל יהודי מחוייב להשתדל שיהיה לו ספר תורה, איך שיש לו קצת כסף לזכות לכתוב ספר תורה "וְעַתָּה כְּתַבּוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת" (דברים לא, ט) ואחרי שיש לו ספר תורה, האדם צריך להתנהג בהנהגה כמו שמלך מתנהג, בספר תורה בפנים וספר תורה בחוץ.

הגמרא מספרת (כתובות קג:) על רבי יהודה הנשיא שהיה אחד הנשיאים הקדושים והגדולים בעם ישראל שסידר את כל המשניות, מתי שחלה והרגיש שהגיע זמנו להיפטר מהעולם ציווה לקרוא לבנו הגדול רבן גמליאל שימלא את מקומו ומסר לו את כל ענייני ההנהגה של עם ישראל. אומרת

הגמרא נכנס רבן גמליאל אצלו ומסר לו סדרי נשיאות, אמר לו בני נהוג נשיאותך ברמים זרוק מרה בתלמידים ורש"י אומר זרוק מרה - אימה שתהא אימתך עליהם. ממשיכה הגמרא איני, והא כתיב (תהלים טו, ד) "וְאֵת יְרֵאֵי ה' יִכְבֵּד" ואמר מר זה יהושפט מלך יהודה, כשהיה רואה תלמיד חכם היה עומד מכסאו ומחבקו ומנשקו וקורא לו רבי רבי מרי מרי, לא קשיא הא בצינעא הא בפרהסיא. ורש"י פירש בצינעא - מכבד כל אחד ואחד, בפרהסיא - מטיל עליהם אימה להודיע נשיאותו. ועוד אומרת הגמרא (סנהדרין קז:): לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת. אם כך איך צריך להתנהג עם התלמידים ומה הפירוש של הדברים?

אלא רבי הקדוש מלמד את בנו רבן גמליאל את ההנהגות של הנשיאות ואומר לו שני דברים, מצד אחד זרוק מרה בתלמידים תתנהג ביד קשה עם התלמידים, מצד שני תקרב את התלמידים שמאל דוחה וימין מקרבת. וזה יסוד גדול של שתי התורות שהקב"ה מצווה את המלך לשים, תורה בפנים ותורה בחוץ שתי

ההנהגות שהאדם צריך להתנהג איתן. כלפי חוץ הרב צריך להתנהג עם התלמידים שלו ביד קשה ודוחה ומצד שני בחדרי חדרים יחד עם התלמיד, הרב צריך להתנהג עם התלמיד שלו בקירבה גדולה, לקרב אותו ולעזור לו, להיות איתו ברחמים ובטוב. אלו שתי הדרכים שרבי הקדוש מצווה את רבן גמליאל לזרוק מרה בתלמידים ומצד שני לכבד ולקרב אותם וזה היסוד של שני ספרי תורה, ספר תורה אחד בחוץ זו ההנהגה כלפי חוץ ומצד שני ההנהגה כלפי פנים בצורה שונה לגמרי.

כך גם רואים אצל דוד המלך, מצד אחד דוד המלך אומר (תהלים כב, ז) "וְאֶנְכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ חֲרִפַּת אָדָם וּבְזוּי עַם" וכן אומר (שמ"ב ז, יח) "וַיִּבֹא הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֵּשֶׁב לְפָנָיו ה' וַיֹּאמֶר מִי אֲנֹכִי ה' אֱלֹקִים וּמִי בֵּיתִי כִּי הֵבִיאֲתָנִי עַד הַלֵּם" ומצד שני אומר דוד המלך (תהלים יח, לח-לט) "אֶרְדּוּף אוֹיְבֵי וְאֲשִׁיגֶם וְלֹא אָשׁוּב עַד פְּלוֹתָם. אֲמַחֲצֵם וְלֹא יִכְלוּ קוֹם יִפְּלוּ תַחַת רַגְלִי". מצד אחד דוד המלך מתנהג בענווה אומר שהוא תולעת ולא איש,

ענווה שאין לה שני ומצד שני כשדוד המלך מבקש למחוך את האויבים שלו ולהתנהג ביד רמה וקשה, שתי דרכים שונות לגמרי. זה מה שהתורה מצווה את המלך, מצד אחד כלפי חוץ להיות ביד קשה ובכוח גדול ומצד שני כלפי פנים להתנהג בפשטות ובענווה ובקרבה גדולה לכל הקרובים שלו.

והיסוד הזה הוא מהיסודות החשובים ביותר שכל אדם צריך לשים בדעתו, מאן מלכי רבנן מי הוא מלך זה תלמיד חכם, כל אדם הוא מלך בסביבתו בביתו במקומות הטובים שהאדם משתדל ועוזר להם, זו הדרך שבה אדם צריך להתנהג כלפי חוץ בצורה קשה וכלפי פנים ברחמים ובאהבה, בקירבה כמה שיותר לכל אדם שאפשר.

**"רַק לֹא יִרְבֶּה לוֹ סוֹסִים.. וְלֹא יִרְבֶּה לוֹ נָשִׁים
וְלֹא יִסּוֹר לִבְבוֹ וְכֶסֶף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה לוֹ מְאֹד"**

**גם האדם החכם בעולם ברגע שעושה
דבר נגד דרך השם מביא על עצמו הרס
וחורבן גדול**

בפרשת השבוע הקב"ה מצווה את עם ישראל מתי שיגיעו לארץ הקודש וישבו בהשקט ובטח שישימו עליהם מלך, והתורה הקדושה מצווה את המלך ג' ציוויים שהרמב"ם בספר המצוות מונה אותן כשלושת מצוות לא תעשה האחרונות בתרי"ג מצוות "רַק לֹא יִרְבֶּה לוֹ סוֹסִים.. וְלֹא יִרְבֶּה לוֹ נָשִׁים וְלֹא יִסּוֹר לִבְבוֹ וְכֶסֶף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה לוֹ מְאֹד". אסור למלך להרבות סוסים, אסור למלך להרבות נשים ואסור למלך להרבות לו כסף וזהב.

**אומרת הגמרא (סנהדרין כא:): אמר שלמה
אני ארבה ולא אסור, שלמה המלך הגדול של
עם ישראל שהגיע למעלות הגדולות ביותר
וזכה לבנות את בית המקדש מה שאף אחד
לא הגיע וזכה, אמר אני אעבור על שלושת**

דברים אלה ולא אטעה, שלמה המלך הירבה נשים, הירבה סוסים והירבה כסף וזהב. אומרת הגמרא בירושלמי (סנהדרין פ"ב, ה"ז) תני רבי שמעון בן יוחי עלה ספר משנה תורה ונשתטח לפני הקב"ה, אמר לפניו ריבון העולם כתבת בתורתך כל דייתיקי שבטלה מקצת, בטלה כולה והרי שלמה מבקש לעקור יו"ד ממני. אמר ליה הקב"ה שלמה ואלף כיוצא בו בטילין ודבר ממך אינו בטל. עלה ספר משנה תורה לקב"ה ואמר לו ריבוננו של עולם, שלמה המלך רוצה למחוק את האות י' מהתורה הקדושה, כתוב בתורה שהמלך לא ירבה סוסים ולא ירבה נשים ולא ירבה כסף וזהב, שלמה המלך כן הירבה את שלושת הדברים האלה, אמר הקב"ה ילכו אלף כמו שלמה ולא תתבטל אות אחת מהתורה הקדושה.

צריך להבין שלמה המלך קודש קודשים, אדם שזכה לבנות את בית המקדש הראשון שהיה הדבר הנשגב והמרומם ביותר, אדם שהיה מקריב קרבן הייתה יורדת אש מהשמיים ושורפת את הקרבן מבלי שידליקו אש במזבח.

שלמה המלך במשך שבע שנים פרש מאשתו ולא שתה יין, לא עשה כלום חוץ מדבר אחד לבנות את בית המקדש, אדם שבונה בית כמה הוא יושב ומתכנן, אז בית שהקב"ה יכנס בתוכו זה לא דבר פשוט, זה היה דבר רוחני גדול וקדוש מאוד.

בין בית ראשון לבית שני היה הבדל גדול מאוד, בין הבית הראשון לבית השני היו שבעים שנה והנביא אומר (עזרא ג, יב) "וְרַבִּים מִהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְרֵאשֵׁי הָאֲבוֹת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר רָאוּ אֶת הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן בְּיָסְדוֹ זֶה הַבַּיִת בְּעֵינֵיהֶם בָּכִים בְּקוֹל גָּדוֹל וְרַבִּים" אנשים שראו את הבית הראשון וגם הבית השני, היו בוכים ועצובים כי זה לא היה כמו הבית הראשון, הבית שבנה שלמה שלא היה דבר כמוהו בעולם.

שבעה ימים לפני חג סוכות סיימו לבנות את בית המקדש ושמחו וחגגו עד שאפילו ביום הכיפורים שלמה המלך התיר להם לאכול ולשתות, כל עם ישראל אכלו ושתו ועשו שמחה גדולה. אחרי שעבר יום כיפור פחדו

שאוּלֵי עִבְרוּ אִיזוּ עֲבִירָה, כִּי בְכָל אֹפֶן מִי מֵעַז לֵאכּוֹל בַּיּוֹם כִּיפּוֹר שְׁעִלְיוֹ נֹאמַר "כִּי כָּל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תִעָנֶה בְּעֵצָם הַיּוֹם הַזֶּה וְנִכְרְתָה מֵעַמִּיהָ" (ויקרא כג, כט). אומרת הגמרא אומרת (מועד קטן ט.) יצתה בת קול ואמרה להם כולכם מזומנין לחיי העולם הבא שהסעודה הזו הייתה לרצון שמיים וכולם מקובלים לחיי העולם הבא.

אבל ביום ששלמה המלך גמר לבנות את בית המקדש ועשה את השמחה לכבוד בית המקדש היה משהו צורם ולא פשוט. אומר המדרש (ויק"ר יב, ה) שלמה המלך אחרי שבע שנים שלא נגע באשה, התחתן עם בתיה בת פרעה ועשה סעודה גדולה מצד אחד לכבוד בית המקדש שעכשיו מתחילים להקריב קורבנות ומצד שני לכבוד החתונה עם בתיה בת פרעה. אומר הנביא (ירמיה לב, לא) "כִּי עַל אִפִּי וְעַל חֻמּוֹתַי הֵיטָה לִּי הָעֵיִר הַזֹּאת לְמִן הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּנוּ אוֹתָהּ וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה לְהִסְיָרָה מֵעַל פְּנֵי" שמהיום הראשון שבנו את הבית, היה לקב"ה משהו כואב בלב ומובא במדרש (במדב"ר י, ד) שכבר אז ידע הקב"ה שיחריב את הבית כי החתונה של

שלמה עלתה בשמחה ובמשתה ובעונג יותר מהשמחה של חנוכת בית המקדש.

אחרי שסיים את החתונה הלך שלמה לביתו ואומר המדרש שבתיה בת פרעה רקדה לשלמה המלך שמונים ריקודים שאף אחד לא ידע מהם, לקחה אבנים טובות ושמה אותם מעל מיטתו של שלמה שיהיו כמו כוכבים ומזלות. שלמה המלך היה מתעורר ומסתכל ורואה שעדיין לילה ויש כוכבים, אבל אלו היו האבנים הטובות ששמה בתיה בת פרעה וחזר לישון. הגיעה שעת הבוקר להקריב את קרבן התמיד, אף אחד לא העיז ללכת להעיר את המלך, להגיד לו שהגיע זמן הקרבת קורבנות ולקחת את המפתחות של בית המקדש מתחת לכרית שלו.

הלכו כולם לאימו של שלמה בת שבע וסיפרו לה מה שקרה, נכנסה אימו של שלמה המלך והוכיחה אותו לעיני כל עם ישראל "מַה בְּרִי וּמַה בְּרִי בְּטַנִּי וּמַה בְּרִי בְּנִדְרִי" (משלי לא, ב) כל הנשים של אבא שלך דוד היו מטיילות קונות בגדים

ומתאפרות, רוצות בן שיהיה הגון למלכות. אני כל יום הייתי יושבת ובוכה ומתפללת לקב"ה שאזכה לבן זריז ומלומד בתורה והגון לנביאות, שימשיך את מלכות דוד וככה אתה קם בכזו שעה?

אומרת הגמרא (סנהדרין כא): אמר רבי יצחק בשעה שנשא שלמה את בת פרעה, ירד גבריאל ונעץ קנה בים והעלה שירטון ועליו נבנה כרך גדול שברומי. באותו לילה בשיא השמחה של שלמה המלך, ירד המלאך גבריאל ולקח את האות ו' שיורדת למטה מהאות ק' ונעץ אותה בים ומזה קמה מלכות רומי, אמרו רבותינו הקדושים (מגילה ו). אמלאה החרבה, אם מליאה זו חרבה זו, אם מליאה זו חרבה זו. מתי שרומי בנויה ירושלים חריבה ומתי שירושלים חריבה רומי בנויה, מאז נהיה בעם ישראל מאזן אימה או שרומי חריבה או שירושלים חריבה אין שתיהן בנויות ואין שתיהן חרבות, שלמה המלך בליל בניית המקדש נעץ את החרב של חורבן בית המקדש.

אם כך נבוא ונשאל, איך שלמה המלך האיש הגדול ביותר בעולם בא ועובר על שלוש מצוות חמורות בתורה שלא ירבה לו סוסים, לא ירבה לו נשים, לא ירבה כסף וזהב, איך גרם לכל ההתדרדרות הזו שמהשמחה של החתונה עם בת פרעה בסופה נחרב בית המקדש?

אז אולי אפשר לתרץ את הקושיה החזקה הזו ולומר כך, התורה הקדושה אומרת לנו שלאדם יש נשמה קדושה, דבר מרומם חלק אלוה ממעל בתוך הגוף, אם כך איך האדם עובר עבירה, אלא הגמרא אומרת (סוטה ג.) ריש לקיש אמר אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות אדם עובר עבירה רק בגלל שרוח שטות, רוח של טיפשות נכנסה בתוך האדם ואם לא הייתה נכנסת, אין מציאות שהאדם יעבור עבירה.

על פי זה אפשר לבאר ולומר, התורה הקדושה (מל"א ג, ה) מספרת לנו שבתחילת מלכותו של שלמה חלם חלום שהיה נבואה מהקב"ה, והקב"ה אמר לשלמה "שֶׁאֵל מָה

אָתָּן לָךְ" מה שתרצה תקבל, תרצה כסף תהיה האיש העשיר בעולם, תרצה כוח יהיה לך צבא הכי חזק בעולם שתשלוט על כל העולם, תרצה שכל תקבל, מה שתרצה תבחר ותקבל בכמות הכי גדולה שאי פעם הייתה לאדם. עמד שלמה המלך ואמר לקב"ה שהוא לא רוצה לא לא כוח ולא עושר, לא רוצה כלום רק "וְנָתַתְּ לְעַבְדְּךָ לֵב שֹׁמֵעַ לְשֹׁפֵט אֶת עַמְּךָ לְהִבִּין בֵּין טוֹב לְרָע כִּי מִי יוֹכֵל לְשֹׁפֵט אֶת עַמְּךָ הַכֶּבֶד הַזֶּה" (שם, ט) ביקש שלמה מהקב"ה שיתן לו חכמה וסיעתא דשמיא לשפוט את עם ישראל ביושר ובהגינות ולא לעשות טעויות עם הקב"ה.

ואז הקב"ה אמר לו שהיטיב לשאול ובגלל שזה מה שביקש, יקבל גם כסף שלא היה לאף אחד גם חכמה שלא הייתה לאף אחד, גם הצלחה שלא הייתה לאף אחד, הקב"ה נתן לשלמה המלך הכל בצורה הגדולה והגבוהה ביותר בעולם. אם כך אמר שלמה המלך אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות ולשלמה הקב"ה נתן הבטחה שתהיה לו חכמה מרובה, לכן אין מציאות שיחטא וזה

מה שהטעה את שלמה והביא אותו לעבור על הדברים הקשים, עד שהמדרש אומר (שמו"ר ו, א) אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי נוֹחַ לוֹ לְשַׁלְמָה שְׁיֵהָא גּוֹרְף בֵּיבִין שְׁלֵא נִכְתַּב עֲלֵיו הַמְקַרָּא הַזֶּה הִיָּה שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ מוֹכֵן לְנִקּוּת אֶת הַבִּיּוֹב וְשֵׁלֵא יִכְתַּב עֲלֵיו "וַיְהִי לַעֲת זְקֵנָת שְׁלֵמָה נִשְׁוִי הֵטוּ אֶת לְבָבוֹ" (מל"א יא, ד) שִׁנְשִׁוּ הֵטוּ אֶת לְבָבוֹ וְעָשָׂה הֵרַע בְּעֵינֵי הַשֵּׁם.

האדם צריך להיזהר זהירות גדולה, גם אם בשכל שלו נראה לו שהוא צודק והוא חכם ומוביל את עצמו בחכמה בדרך השם כי ככה הוא חושב אבל באמת זו לא דרך השם, הוא יכול להביא כל עצמו חורבן גדול והרס גדול שאין לו שני. הרבה פעמים האדם חושב שהוא נהיה כמו המחשבה של הקב"ה והוא חושב טוב בשביל הקב"ה והוא יודע מה הוא חושב, אבל המחשבות האלה הן הפתח של החורבן וההרס הגדול ביותר שיכול להיות בעולם.

הרדיפה אחרי הכבוד מביאה חורבן לאדם ולעולם כולו

הגמרא (סנהדרין קב.) מספרת על ירבעם בן נבט שהיה תלמיד חכם עצום עד שכל תלמידי החכמים היו לפניו כעשבי השדה. באותו זמן עם ישראל היה מחולק לשניים, לשבט יהודה היה את רחבעם בתור המלך שלהם ולעם ישראל היה את ירבעם. ירבעם היה מלך שנמשח מכוחו של אחיה השילוני שהיה קודש קודשים.

אומרת הגמרא (שם, קא:): אמר רב נחמן גסות הרוח שהיה בו בירבעם טרדתו מן העולם. שלוש פעמיים בשנה בחגים היו עולים לבית המקדש ויש הלכה שאין ישיבה בעזרה אלא רק למלכי יהודה, ירבעם בן נבט היה מגיע בחגים ורואה את רחבעם מלך יהודה יושב והוא צריך לעמוד, חשב ירבעם בדעתו אנשים גידו שרחבעם המלך ואני העבד ויכבדו את רחבעם יותר ממני, אם אני אשים כסא ליד

רחבעם יגידו כולם שאני עובר על ההלכה ומורד במלכות ואז יהרגו אותי.

והתורה הקדושה (מל"א יב, כח) "וַיֹּעֵץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ שְׁנֵי עֲגָלֵי זָהָב וַיֹּאמֶר אֵלֵהֶם רַב לָכֶם מַעֲלוֹת יְרוּשָׁלַיִם הִנֵּה אֵלֵהֶיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָעֶלְוֶה מֵאַרְץ מִצְרַיִם". לקח ירבעם שני עגלים מזהב ועשה אותם לעבודה זרה, אחד בבית אל והשני בדן ואמר לעם להשתחוות אליהם.

כל עם ישראל היה קטן לידו בתורה, אבל בגלל שחשב שרחבעם ישב והוא יעמוד, יכבדו את רחבעם ואותו לא, שם איבד את עולמו. ירבעם קיבל הכל, אחיה השילוני משח אותו למלך, הגמרא אומרת שבתורתו של ירבעם לא היה שום דופי, אבל בגלל הכבוד שחיפש, עשה את אחד הדברים החמורים ביותר וכך איבד את כל עולמו והביא חורבן לעם ישראל.

כמה אנשים איבדו את העולם שלהם, כמה אנשים הביאו חורבן לעולם בגלל "שהוא ישב ואני אעמוד". האדם צריך לקדש ולטהר את עצמו ולעבוד על המידות שלו כי הן יכולות

להביא חורבן גדול גדול לעולם על כבוד "שהוא ישב ואני אעמוד". כך גם בעניינים של כסף שהאדם אומר למה יש לו ולי אין יהיה, למה הוא כך ואני לא, אנשים מביאים על עצמם חורבן שאין לו שני.

אדם צריך להיזהר בחודש אלול לעשות תשובה חזקה ביותר על הדברים של הכבוד שנראים כלפי חוץ כדברים בטלים, יכולים להביא חורבן לא רק על עצמו אלא על כל העולם כולו.

— • —